

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NATIONAL SENIOR CERTIFICATE

GRADE 12

AGRICULTURAL MANAGEMENT PRACTICES

FEBRUARY/MARCH 2012

MARKS: 200

TIME: 2½ hours

This question paper consists of 17 pages and a 1-page answer sheet.

INSTRUCTIONS AND INFORMATION

1. This question paper consists of FOUR questions. Answer ALL the questions.
2. SECTION A (QUESTION 1) must be answered on the attached ANSWER SHEET.
3. Place the ANSWER SHEET for SECTION A (QUESTION 1) inside the front cover of the ANSWER BOOK.
4. SECTION B (QUESTIONS 2 to 4) must be answered in the ANSWER BOOK.
5. Start EACH question in SECTION B on a NEW page.
6. Read the questions carefully and align your responses accordingly.
7. Number the answers correctly according to the numbering system used in this question paper.
8. Non-programmable calculators may be used.
9. ALL calculations must be rounded off to TWO decimals unless stated otherwise.
10. Give special attention to units where applicable.
11. Write neatly and legibly.

SECTION A**QUESTION 1**

- 1.1 Various options are provided as possible answers to the following questions. Choose the answer and make a cross (X) in the block (A–D) next to the question number (1.1.1 – 1.1.10) on the attached ANSWER SHEET.

Example:

1.1.11	A ☒	B	C	D
--------	---------------------------------------	---	---	---

- 1.1.1 The economic characteristic of land that determines that the yield potential of the soil can never be exceeded by extra input of fertilisers:
- A Law of economic scale
 - B Durability
 - C Law of diminishing returns
 - D Indestructibility
- 1.1.2 The difficulty in the cultivation of soil which is caused by extremes in soil texture like dominantly sandy or dominantly clay soils will always be lessened by ...
- A water provision.
 - B early cultivation.
 - C contour ploughing.
 - D increasing the organic matter content.
- 1.1.3 The type of worker who is trained and knows how to do related specialised tasks on the farm for a long time:
- A Temporary worker
 - B Skilled worker
 - C Casual worker
 - D Unskilled worker
- 1.1.4 The type of farm planning that addresses the programme from the beginning until the end of each day:
- A Physical farm planning
 - B Business plan
 - C Daily planning
 - D Maintenance plan

- 1.1.5 The process in the management of a farm whereby a choice is made between two alternatives:
- A Motivation
 - B Decision making
 - C Control
 - D Leadership
- 1.1.6 The management action that a farmer utilises to encourage the workers to do their best to increase production:
- A Implement a bonus system
 - B Appoint more supervisors
 - C Use an electronic attendance register
 - D Use close circuit cameras
- 1.1.7 The farm financial planning tool which is necessary to ensure that money required keeping the production process going is available at all times:
- A Income tax statement
 - B Insurance fund records
 - C Cash flow budget
 - D Estate duty form
- 1.1.8 The following are the main functions directly related to the marketing process of agricultural products:
- i Storage
 - ii Financing
 - iii Transport
 - iv Processing
- A i and iv
 - B i, ii and iii
 - C ii and iv
 - D i, iii and iv
- 1.1.9 This is the type of credit that a farmer normally uses to purchase land and its fixed improvements such as buildings, fences and boreholes where a huge capital investment is needed:
- A Intermediate credit
 - B Medium-term credit
 - C Long-term credit
 - D Short-term credit

- 1.1.10 A merchant who buys large volumes of products directly from producers, processors or other marketing intermediaries for resale to retail outlets countrywide:
- A Café owner
 - B Stock broker
 - C Agent of a fresh produce market
 - D Wholesaler
- (10 x 2) (20)

- 1.2 Choose a description from COLUMN B that matches an item in COLUMN A. Write only the letter (A–L) next to the question number (1.2.1–1.2.10) on the attached ANSWER SHEET, for example 1.2.11 M. Each description in COLUMN B may only be used ONCE.

COLUMN A	COLUMN B
1.2.1 Soil qualities	A anything that has a financial value in the possession of the farming business
1.2.2 Natural grazing	B use of advanced and modern technology to optimise the production output of the farm
1.2.3 Climate	C the difference between the total farming income and the expenditure
1.2.4 Total costs	D the main factor determining whether a region is suitable for the cultivation of a particular crop
1.2.5 Assets	E heating of the product during processing to remove all pathogenic micro-organisms and prolonging its shelf life
1.2.6 Net farming income	F credit that must be paid back within the same season or year
1.2.7 Current liabilities	G used to record stock in the trading inventory
1.2.8 Receipts	H source documents that are issued to acknowledge that the money has been received by the business
1.2.9 Sterilization	I deducted from soil data and soil information
1.2.10 Precision farming	J the sum of total costs used in the enterprise for a particular year
	K the most economical source of animal feed
	L total costs less total production factor costs

(10 x 2) (20)

1.3 The following statements are INCORRECT. Change the underlined word(s) to make each statement CORRECT. Write the correct word(s) next to the question number (1.3.1–1.3.10) on the attached ANSWER SHEET, for example 1.3.11 Recording.

- 1.3.1 A business plan normally shows the work that needs to be done on the farm at different times of the year.
- 1.3.2 Movable capital refers to the capital goods that are used for one production season such as seeds, fertilisers and fuel.
- 1.3.3 The portion of the total available capital in the farming enterprise which is supplied by a certain financial institution, is known as own capital.
- 1.3.4 The relationship between a change in price and demand for the product is known as the price elasticity of supply.
- 1.3.5 The market structure is a group of people with unique desires and who constitute a smaller group of the total market.
- 1.3.6 The product sale is the result of the interaction between supply and demand on a market.
- 1.3.7 The total quantity of a commodity that a producer wishes to sell at a market is called the demand of the product.
- 1.3.8 The processing process consists of a series of activities to get the product from the farmer to the consumers.
- 1.3.9 At village markets the sale of fresh produce is done by market agents on behalf of the farmer on a commission basis.
- 1.3.10 Farm workers spend most of their time on planning, administration, marketing and supervisory tasks on the farm. (10 x 1) (10)

TOTAL SECTION A: 50

SECTION B**QUESTION 2: ANIMAL AND CROP PRODUCTION****Start this question on a NEW page.**

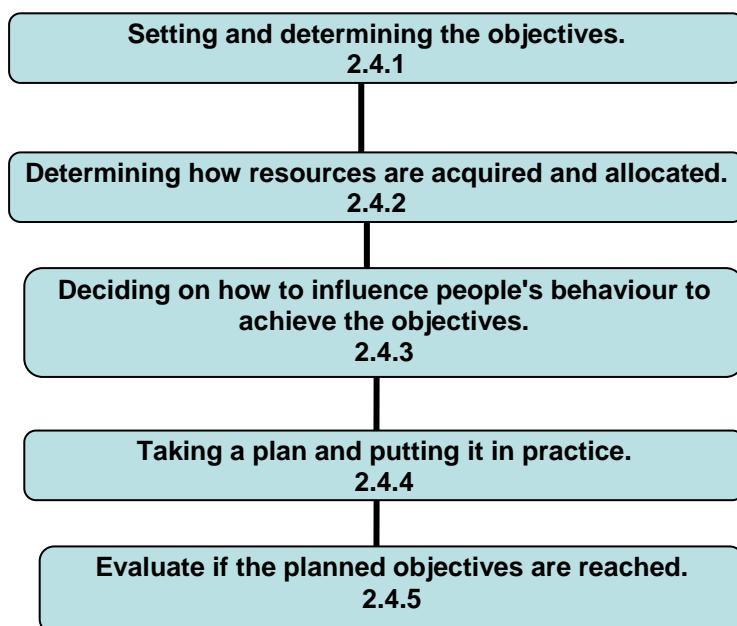
- 2.1 Enterprise guides emphasise the importance of entrepreneurs to assess their personal and farm objectives.
- 2.1.1 Name THREE types of plans that need to be set up by the farmer to achieve their farming objectives. (3)
- 2.1.2 Outline the most important objectives of a commercial farmer. (2)
- 2.1.3 Name FOUR ways whereby a farmer can evaluate the planning of his/her farming enterprise. (4)
- 2.2 Give FOUR reasons why it is important for a livestock farmer to divide the farm into camps. (4)
- 2.3 In South Africa there are a number of production systems available for the various enterprises. The choice of the production system is critical as it will affect the profitability and the stability of the enterprise.

Give ONE reason why each of the following factors is important when a farmer considers choosing a production system for livestock:

- 2.3.1 Markets (1)
- 2.3.2 Efficiency of production (1)
- 2.3.3 Feed available (1)
- 2.3.4 Veld type (1)
- 2.3.5 Profitability (1)

- 2.4 Both the farm managers and the general managers of the farm businesses perform five management functions. The schematic representation below refers to the management process.

Name the related management function, marked 2.4.1–2.4.5 in the schematic representation above.

(5)

- 2.5 South Africa must offer workers equal employment opportunities as defined in South Africa's Code of Good Practice on Employment Equity. Workers on fair trade farms enjoy the freedom of association, safe working conditions and living wages. Child labour is strictly prohibited.

LEGISLATION	AIM
Occupational Health and Safety Act. 1993 (Act 85 of 1993)	2.5.1
Basic Condition of Employment Act, 1997 (Act 75 of 1997)	2.5.2
Compensation for Occupation Injuries and Diseases Act, 1993 (Act 130 of 1993)	2.5.3

Match the legislation above with the appropriate aim below. Write down only the LETTER (A–C) next to the question number.

Aim:

- A. Ensures that fair labour practices exist by regulating the basic remuneration and working hours of workers.
- B. Dealing with measures to prevent injuries and provision of protective clothing at workplaces.
- C. Assist employers and employees who are injured, disabled or killed as a result of workplace accident.

(6)

- 2.6 Normal farming activities have no influence on soil texture, but other soil characteristics such as soil structure and nutrient status are variable. It is important for the farmer not to allow the weakening of certain properties which determine the soil potential.

Name FIVE ways to improve the productivity of sandy soil. (5)

- 2.7 The following statements refer to both crops and animals' production systems. Categorise these production systems as intensive system, semi-intensive system and extensive system.

2.7.1 Rearing the livestock on natural grazing only (1)

2.7.2 Keeping livestock in a feedlot (1)

2.7.3 Farm animals kept in the feedlot are sometimes given access to natural grazing or planted grazing (1)

2.7.4 Planting crops inside a greenhouse (1)

2.7.5 Practising dry-land crop production (1)

- 2.8 Mechanisation is the use of machines instead of people to do the work. It is often driven by mechanical power from tractors, engines and/or animals.

State the advantages of mechanisation by referring to FIVE points to emphasise the importance of using farm implements in farming processes. (5)

- 2.9 A small-scale crop producer with 350 ha of land in the Limpopo Province has been recording crop yields obtained from a field for the past six years. Different quantities of fertiliser were applied to the cropping land and the yield increased gradually on an annual basis, but sometimes remained constant.

The table below represents the yields obtained from the cropping field with the respective levels of fertilisers that were applied.

CROPPING SEASON (YEAR)	QUANTITY OF FERTILISERS APPLIED (kg/ha)	YIELD (tons/ha)
1	20	20
2	50	55
3	80	100
4	110	150
5	140	165
6	170	165

Plot a line graph using the above data to show the relationship between the crop yield and fertiliser application on this cropping field.

(6)
[50]

QUESTION 3: RECORDING, FINANCIAL STATEMENTS AND ENTREPRENEURSHIP**Start this question on a NEW page.**

- 3.1 When a business transaction takes place, a source document is prepared. A receipt is an example of such a source document.

Indicate TWO instances when the farming enterprise would issue a receipt to the customer.

(2)

- 3.2 Many farmers in South Africa still prefer payment by cheque for farming expenses.

- 3.2.1 Name TWO advantages of paying by cheque instead of making cash payments.

(2)

- 3.2.2 Some of the important information that is contained on a cheque may be divided into three parts, namely:

- (a) Bank information (2)
- (b) Business information (drawer) (2)
- (c) Transaction information (2)

Give TWO examples of detail on a cheque that are linked to each of the three divisions mentioned above.

- 3.3 It is important to keep records in a farming enterprise. Use the table below to classify the following list of records as production, physical or financial records.

LIST OF RECORDS

- Workshop tool inventory
- Stock of seeds for the next planting season
- Crop yield per ton of fertiliser used
- Number and condition of young animals born from a single mother
- Cash flow

PRODUCTION RECORDS	PHYSICAL RECORDS	FINANCIAL RECORDS

(5)

- 3.4 An entrepreneur is somebody who has the ability to identify a unique market opportunity and is then prepared to take a risk to develop a business.

- 3.4.1 Explain the necessity of an entrepreneur having visionary leadership qualities by referring to the statement above.

(2)

- 3.4.2 Identify TWO characteristics that show the financial skills of the entrepreneur. (2)
- 3.4.3 State the best way to measure the success of an entrepreneur. (2)
- 3.5 There is a growing demand for food and other commodities worldwide. Drastic changes are taking place in agricultural sectors and this is forcing us to rethink the role played by the farmers to support the economy.
- Briefly explain how each of the following aspects needs to be dealt with to satisfy the growing need for agricultural products:
- 3.5.1 Risk (2)
- 3.5.2 Sustainability (2)
- 3.6 The following table represents the attendance register for a farm.

WORKERS' ATTENDANCE REGISTER

Employer			Mmbila Farms			Week			2	May 2011	TO	8	May 2011
Employee		Initials		Surname			Code		Occupation				
		KK		Clever			09		Storekeeper				
Day	Date	Hours worked						Total hours	Total hours worked		Reason absent	Signature	
		on	off	on	off	on	off		Normal	Overtime		Farmer	Worker
1	2										Public holiday	LB	KK
2	3	7:00	13:00	14:00	17:00							LB	KK
3	4	7:00	13:00	14:00	17:00							LB	KK
4	5	7:00	13:00	14:00	17:00							LB	KK
5	6	7:00	13:00	14:00	17:00	17:00	19:00					LB	KK
6	7	7:00	13:00									LB	KK
7	8												

- 3.6.1 Deduce the length of the normal working hours for KK Clever on this farm during this period in May 2011. (2)
- 3.6.2 Identify the date that KK Clever worked overtime and indicate the number of hours involved. (2)
- 3.6.3 Calculate the total number of hours that KK Clever worked during this week. Show ALL calculations. (4)
- 3.6.4 No working hours were recorded for KK Clever on day 1 (02-05-2011). Give a reason for this. (1)

3.7 The profit or loss of the farming enterprise is called the gross margin. To calculate the gross margin of a farming enterprise, the total expenses are subtracted from the total income of that enterprise. Knowing the gross margin helps the farmer to make decisions on the profitability of the farming enterprise.

A farmer has the following income values for both the crop and livestock enterprises:

- Crop enterprise = R10 500,34
- Livestock enterprise = R12 300,15

The tables below reflect the expenses incurred by the farmer.

EXPENSES OF RUNNING A LIVESTOCK ENTERPRISE		
Date	Expenses	Amount (R)
12/3/11	Purchase of 8 x 50 kg starter pellets at R50,00 a bag	400,00
25/3/11	Purchase of dip 2 x 5 litres at R120,00 each	240,00
26/6/11	Purchase of deworming medicines	145,00
10/7/11	Purchase of licks	300,00
22/8/11	Purchase of vaccines	250,00
22/8/11	Purchase of 8 x 50 kg grower pellets at R56,50 a bag	452,00
17/10/11	Purchase of 50 kg feed supplements	2 300,00
23/12/11	Purchase of lucerne hay	3 940,00
	TOTAL	8 027,00

EXPENSES OF GROWING 3 ha OF CROPS		
Date	Expenses	Amount (R)
8/9/11	Ploughing of land at R210,00 a hectare	630,00
12/9/11	Harrowing of land at R180,00 a hectare	540,00
15/9/11	Fertilising of land at R100,00 a hectare	300,00
15/9/11	Purchase of 15 x 50 kg mixed fertilisers at R80,00 a bag	1 200,00
16/9/11	Runners for planting 15 x 50 kg bags of runners at R50,00 a bag	750,00
19/9/11	Food for the planting workers	200,00
15/10/11	12 x 50 kg LAN at R95,00 a bag	1 140,00
15/11/11	12 x 50 kg LAN at R95,00 a bag	1 140,00
	TOTAL	5 900,00

- 3.7.1 Calculate the gross margin of both enterprises using the information in the tables above. (4)
- 3.7.2 Deduce the most profitable enterprise. Substantiate your answer by giving a reason. (4)
- 3.7.3 Calculate the net income of this farm. (3)

- 3.8 For a sustainable farming business the prospective business person must prepare a good business plan.

Discuss the business plan under the following headings:

- 3.8.1 Internal forces that can lead to great success in a farming business (2)
- 3.8.2 External forces that provide opportunities for the business to expand in future (2)
- 3.8.3 Potential risks (1)
[50]

QUESTION 4: HARVESTING, VALUE-ADDING, MARKETING, AGRITOURISM AND INDUSTRY**Start this question on a NEW page.**

- 4.1 Eight emerging small-scale farmers are planning to produce an edible crop and small livestock products.

Supply FIVE outlets where these farmers can sell their produce. (5)

- 4.2 Processing of agricultural products requires good management skills and practices. The risk of supplying poor quality products should be avoided and losses through spoilage and consequently profit losses avoided.

Write down the importance/reasons for each of the following activities that must be implemented when processing an agricultural product:

4.2.1 Cleaning (1)

4.2.2 Covering (1)

4.2.3 Cutting (1)

4.2.4 Mixing (1)

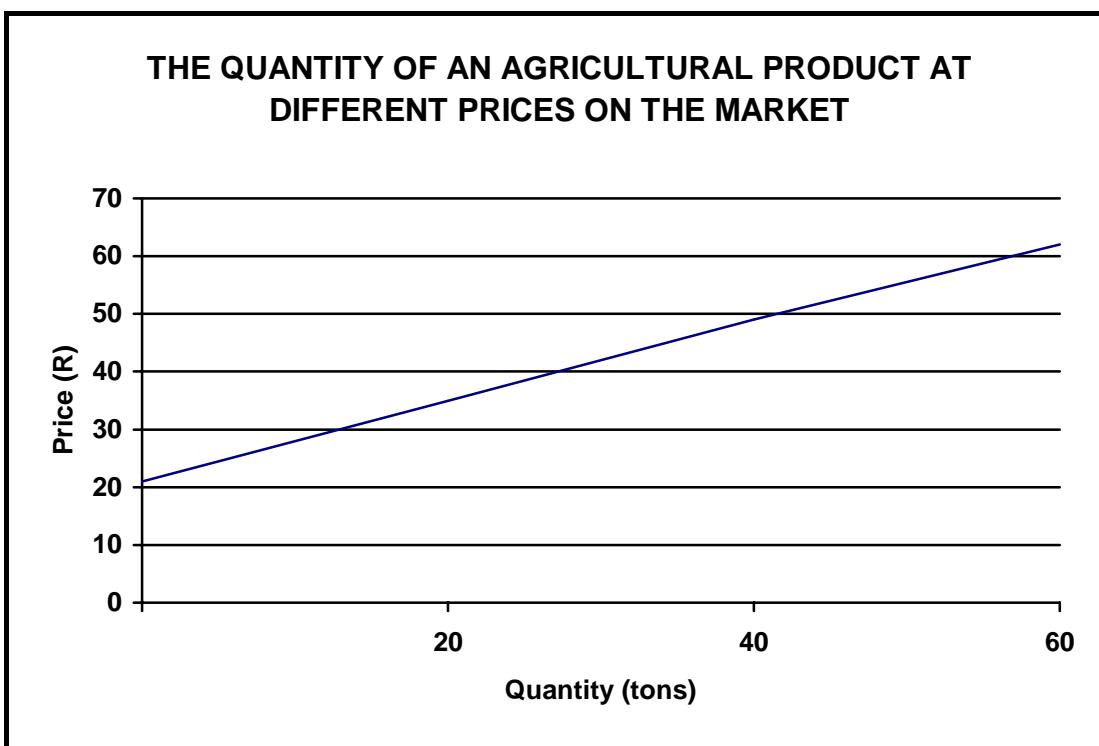
4.2.5 Dividing into sizes or portions (1)

4.2.6 Put into containers, for example bottling, canning (1)

- 4.3 Many crops require sun drying before they are processed, stored or marketed. Name FOUR factors that will influence the time needed to dry a harvested crop in the sun or just in the open environment. (4)

- 4.4 The graph below shows the quantity of an agricultural product that producers/farmers will supply to the central market at a given price.

- 4.4.1 Identify the concept of marketing represented by the graph above. (1)
- 4.4.2 Deduce from the graph above the quantity of the product supplied if the price is set at R25,00 per unit. (2)
- 4.4.3 Briefly explain the effect of the quantity of a product supplied and the price per unit (in rand) in a free-market system with reference to the following:
- (a) A very good harvest during that season/period (2)
 - (b) A scarcity of the commodity, for example during a drought (2)
- 4.5 Like all forms of business undertakings, co-operatives are also guided by set principles. Describe the meaning of each of the following principles used by co-operatives in the agribusiness environment:
- 4.5.1 Democratic control (2)
- 4.5.2 Member's economic participation (2)
- 4.5.3 Autonomy (2)

- 4.6 Chemicals used on the farm are dangerous when handled carelessly, not only to the user but also to OTHERS in the environment. It must also be noted that most of the danger/poison is found in the form of residues of these chemicals which occur on harvested agricultural products and is carried on to grading and packaging up until the product reaches the consumer.

Name FOUR of the OTHERS (organisms that can be affected) mentioned in the paragraph above.

(4)

- 4.7 It is important that the farmer generates and collects knowledge exactly about the market for his/her produce. Some of this essential knowledge is obtained by doing market research. Three important questions in market research are given below:

- What is the size of the market?
- Is the market stable?
- How much competition is in that market?

Explain the importance of each of these THREE questions in market research.

(6)

- 4.8 A farming family plans to add value to their family's farming business and engage in agritourism. The table below represents a part of the business plan for the agritourism section of their farm and the estimated cost of each item.

ITEM	COST (R)
Old model non-running tractor	400,00
Furnishing of mini museum	5 000,00
All terrain 4x4 vehicle	300 000,00
Tuck shop	20 000,00
First-aid kit	600,00
Bed and breakfast facility	90 000,00
Four sets of binoculars	4 000,00
TOTAL	

Use the information in the table above to answer QUESTIONS 4.8.1–4.8.4.

- 4.8.1 Identify the item in the business plan that has the highest cost. (1)
- 4.8.2 Which of the items in the business plan is meant to conform to the requirements of the Occupational Health and Safety Act? (1)
- 4.8.3 Calculate the total estimated cost of establishing the agritourism section of the farm according to this business plan. (2)
- 4.8.4 Calculate the percentage of the total costs which is allocated to the bed and breakfast facility. (2)

4.9 Dealing with the following issues in agriculture for harvesting, processing and other operations will result in larger yields, more profitable enterprises and optimal utilisation of resources:

- AgriBEE
- Scientific approach and technology in agriculture
- Food security

Link the aspects mentioned above to each of the following challenges and give ONE reason for your answer:

4.9.1	Poverty	(2)
4.9.2	Low volumes of food products	(2)
4.9.3	Employment and equity	(2)
[50]

TOTAL SECTION B: 150
GRAND TOTAL: 200

CENTRE NUMBER: **EXAMINATION NUMBER:** **SECTION A****QUESTION 1.1**

1.1.1	A	B	C	D
1.1.2	A	B	C	D
1.1.3	A	B	C	D
1.1.4	A	B	C	D
1.1.5	A	B	C	D
1.1.6	A	B	C	D
1.1.7	A	B	C	D
1.1.8	A	B	C	D
1.1.9	A	B	C	D
1.1.10	A	B	C	D

(10 x 2) (20)

QUESTION 1.3

- 1.3.1
- 1.3.2
- 1.3.3
- 1.3.4
- 1.3.5
- 1.3.6.....
- 1.3.7.....
- 1.3.8.....
- 1.3.9.....
- 1.3.10.....

(10 x 1) (10)

QUESTION 1.2

1.2.1	
1.2.2	
1.2.3	
1.2.4	
1.2.5	
1.2.6	
1.2.7	
1.2.8	
1.2.9	
1.2.10	

(10 x 2) (20)

TOTAL SECTION A: 50

TOTaal Afdeling A: 50

(10 x 2) (20)

1.2.10
1.2.9
1.2.8
1.2.7
1.2.6
1.2.5
1.2.4
1.2.3
1.2.2
1.2.1

VRAG 1.2 (10 x 1) (10)

- 1.3.10
 1.3.9.....
 1.3.8.....
 1.3.7.....
 1.3.6.....
 1.3.5.....
 1.3.4.....
 1.3.3.....
 1.3.2.....
 1.3.1.....

(10 x 2) (20)

A	B	C	D
A	B	C	D
A	B	C	D
A	B	C	D
A	B	C	D
A	B	C	D
A	B	C	D
A	B	C	D
A	B	C	D
A	B	C	D

VRAG 1.3

AFDELING A

EKSAMENNUMMER

SENTRUMNUMMER:

NS

GROOTOTTAL: 200
TOTAL AFDELING B: 150
[50]

- 4.9.1 Armodee (2)
- 4.9.2 Lae volumes vodeselprodukte (2)
- 4.9.3 Werkverskaffing en gelijkheid (2)

Koppel die aspekte hierbo genoem aan elkeen van die volgende uitdagings en gee EEN rede vir jou antwoord:

- Vodeselseskurteit
- Wetenskaplike benadering en tegnologie in landbou
- AgriSEB

4.9 Die hantering van die volgende aspekte in landbou vir oesinsameling, prosesserings en ander bedrywigheede sal tot groter ophengste, meer wissgewende ondermings en optimale benutting van hulpbronne lei:

- (2) ontbytfasilitet gevwy word.
- 4.8.4 Berken die presentasie van die totale koste wat aan die bed-en-agritoeirisme-aardelings op die plas volgens hierdie besigheidsplan. (2)
- 4.8.3 Berken die totale beramde koste vir die daarstelling van die agritoeirisme-aardelings die (vereistes) van die Wet op Berepsgeesondheid en Veiligheid te voldoen? (1)
- 4.8.2 Watte EEN van die items in die besigheidsplan is bedoel om aan die (vereistes) van die Wet op Berepsgeesondheid en Veiligheid te het. (1)
- 4.8.1 Identifiseer die item in die besigheidsplan wat die hoogste koste beantwoord. Gebruik die inligting in die tabel verbo om VRAG 4.8.1-4.8.4 te

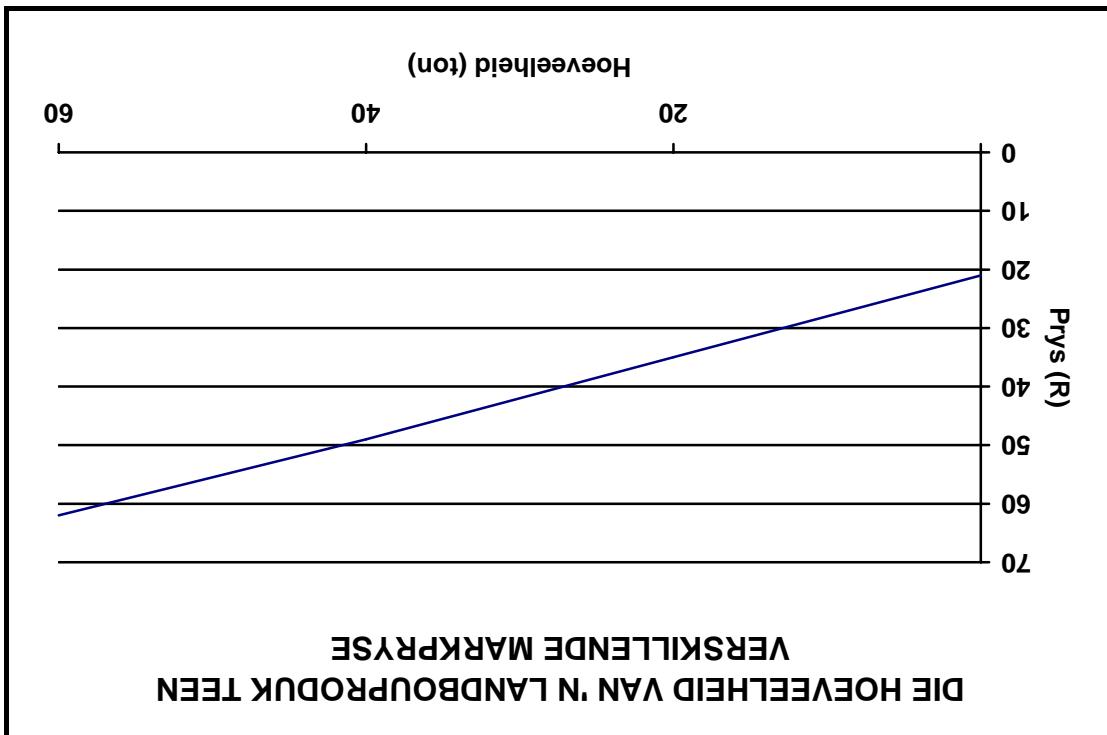
ITEM	KOSTE (R)	TOTAL
Vierverkers	4 000,00	
Bed-en-ontbytfasilitet	90 000,00	
Noodhulpstel	600,00	
Snoepwinkel	20 000,00	
4x4-veildoueruiting	300 000,00	
Uitrus van mini-museum	5 000,00	
Ou model onbruikbare trekker	400,00	
		90 600,00

- 4.8 n Boerderyfamilie beplan om waarde tot hul familielhoeke besigheid te voeg en pak agritoeirisme aan. Die tabel hieronder verteenwoordig 'n gedekte van die besigheidsplan vir die agritoeirisme-aardeling van hul plas sowel as die beramde koste van elke item.
- (6) Verduidelik die belangrikheid van elkeen van hierdie DRIE vroeë marknavorsing.
- Hoeveel kompetisie is daar in die mark?
 - Is die mark stabiel?
 - Wat is die grootte van die mark?
- 4.7 Dit is belangrik dat die boer kennis oor die presiese mark vir/syhaar produk genereer en inwin. Van hierdie noodsakklike kennis word deur marknavorsing verky. Drie belangrike vroeë in marknavorsing word hieronder genoem:
- (4) Noem VIER van die ANDER (organismes wat geaffekteer kan word) wat in die paragraaf hierbo genoem word.

- 4.6 Chemikalië wat op plase gebruik word, is gevaaalik indien dit onverskillig hanter word, nie net vir die gebruikter nie, maar ook vir ANDER in die omgewing. Daar moet kennis geneem word dat die meeste van die gevaaar/giftige landbouprodukte voorkom en dit word na gradering en verpakking oorgedra in die vorm van 'n residu/neerslag van hierdie chemikalië op geoeoste in die vorm van 'n residu/neerslag van hierdie chemikalië op geoeoste totdat die produk die verbruiker bereik.

- 4.5 Soos alle vorme van besigheidsonderneemings word koopteknis ook deur vasgesetlede beginnese wat deur koopteknis in die agribusinessomgewing volgename begegne. Beskryf die betekenis van elkeen van die gebruikte woorde:
- (2) 4.5.1 Demokratiese kontrole
 (2) 4.5.2 Lid se ekonomiese deelname
 (2) 4.5.3 Outonomie
- 4.5.4 Soos alle vorme van besigheidsonderneemings word koopteknis ook deur (2) (a) 'n Baie goeie oes gedurende daardie seisoen/periode
 (b) Skarsheid van die kommoditeit, byvoorbereid gedurende 'n droogte
- 4.4.3 Verduidelik kortlik die effek van die hoeveelheid van die produk voorrsien en die eenheidsprys (in rand) in 'n vryemarkstelsel met verwysing na die volgende:
- (2) 4.4.2 Leï die hoeveelheid van die produk wat voorrsien word van die grafiek af, indien die prys teen R25,00 per eenheid vasgestel is.
- (1) 4.4.1 Identifiseer die konsep van bemerking wat deur die grafiek hierbo verneenuwendig word.

- 4.4 Die grafiek hieronder toon die hoeveelheid van 'n landbouproduk wat produsent/bouer aan die sentrale mark teen 'n gegewe prys sal voorrsien.

- 4.1** Agt opkomende kleinboere beplan om 'n eetbare gewas en kleinveeprodukte te produuseer.
- 4.2** Prosessering van landbouprodukte vereis goeie bestuursvaaardijsheid en praktykke. Die risiko van die verskaffing van swak gehalte produkte moet ook vermy word.
- 4.3** Skryf die belangrikheid/redes neer vir elkeen van die volgende aktiwiteite wat geïmplementeer moet word wanneer 'n landbouproduk geprosesseer word:
- (1) Skoonmaak
 - (1) Bedekking
 - (1) Opsny
 - (1) Vermeniging
 - (1) Verdeel in groottes of porties
 - (1) Plaas in houers, byvoorbeeld inle en inmask
- 4.4** Verskeie gewasse vereis sondergung voordat dit geprosesseer, gestoor of bemerk word. Noem VIER faktore wat die tyd wat nodig is om 'n goedeste gewas in die son of slegs in 'n oop omgewing te droog, sal beïnvloed.

Begjin hierdie vraag op 'n NUWE bladsy.

VRAAG 4: OES, WAARDETOEVOLGING, BEMARKING, AGRIOTERISME EN BEDRYF

- 3.8 Vir 'n volhoubare plasbesigheid moet die voornamende besigheidspersoon 'n goeie besigheidsplan saamstel.
- 3.8.1 Interne kragte wat tot groot sukses in die boerderybedryf kan lei Bespreek die besigheidsplan onder die volgende opskrifte:
- (2) 3.8.2 Eksterne kragte wat geleenthede vir die besigheid skep om in die toekoms uit te brei
- (1) 3.8.3 Potensiële risiko's
- [50]

UITGAWES VIR DIE VERBOUING VAN 'N VEE-ONDERNEMING		
Datum	Uitgawes	Bedrag (R)
25/3/11	Aankoop van dip 2 x 5 liter teen R120,00	240,00
26/6/11	Aankoop van ontwurmingssmedisyne 145,00	240,00
10/7/11	Aankoop van lek 300,00	250,00
22/8/11	Aankoop van entstof 452,00	250,00
22/8/11	Aankoop van 8 x 50 kg groepille teen R56,50 'n sak	452,00
17/10/11	Aankoop van 50 kg voerbymiddels 2300,00	2300,00
23/12/11	Aankoop van lusernhooi 3940,00	3940,00
8/9/11	Ploeg van land teen R210,00 per hektar 630,00	540,00
12/9/11	Eg van land teen R180,00 per hektar 540,00	540,00
15/9/11	Bemesting van land teen R100,00 per hektar 300,00	300,00
16/9/11	Ankoop van 15 x 50 kg kunsmismeningsels 1200,00	1200,00
15/9/11	hektar tien R80,00 per sak	1200,00
16/9/11	Uitlopers vir aannplant 15 x 50 kg sakkie 750,00	750,00
19/9/11	Voedsel vir werkers wat plant 200,00	200,00
15/10/11	12 x 50 kg KAN teen R95,00 per sak 140,00	140,00
15/11/11	12 x 50 kg KAN teen R95,00 per sak 140,00	140,00
UITGAWES VIR DIE VERBOUING VAN 3 ha GEWASSE		
Datum	Uitgawes	Bedrag (R)
15/9/11	hektar tien R80,00 per sak	8027,00
TOTAL		

Die tabel hieronder reflekteer die uitgawes wat deur die boer aangegaan is.

- Gewasonderneming = R10 500,34
- Vee-onderneming = R12 300,15

ondernemings:

"Boer het die volgende inkostewaarde vir bœide die gewas- en vee-

die boerderyonderneming te neem.

uitgawes van die totale inkomste van daarde onderneming te bereken, word die totale genoem. Om die bruto marge van 'n onderneming te bereken, word die bruto marge van die bruto marge help die boer om besluite oor die winsgewenheid van uitgawes van die totale inkomste van daarde onderneming afgetrek. Kenmerk is dat die boerderyonderneming te neem.

3.7 Die wins of verlies van 'n boerderyonderneming word die bruto marge

3.7.1 Berken die bruto marge vir bœide ondernemings deur die inligtinge in die tabel hierbo te gebruik.

3.7.2 Lei die mees winsgewende onderneming af en motiver jou antwoord deur 'n rede te verskaf.

(4) 3.7.3 Berken die netto inkomste van die plas.

(3)

(4)

Kopiereg voorbehou Blaai om assieblief

- 3.6.1 Lei die lengte van die normale werkse vir KK Clever op hierdie plas gedurende hierdie periode in Mei 2011 af.
- 3.6.2 Identifiseer die datum wat KK Clever oortyd geswerk het en dui die getal vir berrokke aan.
- 3.6.3 Bereken die totale aantal uur wat KK Clever gedurende hierdie week geswerk het. Toon ALLE berekeninge.
- 3.6.4 Geen werksure is vir KK Clever op dag 1 (02-05-2011) aangeskeen nie. Gee 'n rede hiervoor.

Dag	Datum	Ure geswerk		Totalie		Totale ure geswerk	Rede vir	Arwesig	Bonder	Weker
		aan	af	aan	af					
1	2						Openbare	LB	KK	
2	3	7:00	13:00	14:00	17:00					
3	4	7:00	13:00	14:00	17:00					
4	5	7:00	13:00	14:00	17:00					
5	6	7:00	13:00	14:00	17:00	17:00	19:00			
6	7	7:00	13:00	14:00	17:00	17:00	19:00			
7	8									

Verskeie kolomme is gevul met 'n spesifieke hantekening: vakansiedag.

WERKERSBYWONINGREGISTER

- 3.5.1 Risiko Verduidelik kortlik hoe elkeen van die volgende aspekte hanteer moet word om die groeiende behoefte na landbouprodukte te beverediig:
- 3.5.2 Volhoubaarheid Die tabel hieronder verteenwoordig die bywoningregister van 'n plas.
Werkgewer	Mmbla Place	Week	2 Mei	8 Mei	TOT	09 Mei 2011	Stoorman	Clever	Kode	Van	Voorletters	Werknemers	
- 3.4.2 Identifiseer TWEE karakterenskappe wat die finansiële vardighede van die entrepreneur toon.
- 3.4.3 Noem die beste manier om sukses van 'n entrepreneur te meet.
- 3.5 Daar is wêreldwyd 'n groeiende aanvraag na vodesel en ander kommoditeite. Drastiese veranderinge vind in die landbousektore plaas en dit dwing ons om oor die rol wat boere speel om die ekonomiese te ondersetun, te herbesin.
- 3.6 Daar is wêreldwyd 'n groeiende aanvraag na vodesel en ander kommoditeite. Verdidele konselleks hanteer moet word om die ekonomiese te ondersetun, te herbesin.

- (2) hierbo te verwys.
- 3.4.1 Verduidelik die belangrikheid daarvan dat 'n entrepreneur te identifiseer en bereid is om 'n risiko te loop om 'n besigheid te ontwikkel. 'n Entrepreneur is iemand wat die vermoë het om 'n unieke markgeleenthed

(5)	REKORDS	FINANSIELE	FISEESE	PRODUKSIE-

- Kontantvloei
- Getal en kondisié van jong diere wat vanaf een enkele moer geboore is
- Oesopbrengs per ton kunsmis gebruik
- Voorraad saad vir volgende plantsesoen
- Inventaris van werkswinkelgeredeskap

LYS VAN REKORDS

- 3.3 Dit is belangrik om in 'n boerderyonderneming rekords te hou. Gebruik die tabel hieronder om die volgende lys van rekords as produkse, fiseese of finansiële rekords te klassifiseer.
- Geen TVEE voorbeelde van detail op 'n tjeuk wat aan elkeen van die drie afdelings hierbo genoem, gekoppel kan word.

- (2) (a) Bankinligting
 (2) (b) Besigheidsinligting (begunstigde)
 (2) (c) Transaksie-inligting

- 3.2.2 Sekere belangrike inligting wat op 'n tjeuk voorkom, kan in drie dele gedeel word, naamlik:

- (2) 3.2.1 Noteer TVEE voordele om per tjeuk te bepaal in plas daarvan om met kontant te bepaal.
- 3.2 Baie boere in Suid-Afrika verkies nog steeds bepaaling per tjeuk vir plaasuitgawes.

- 3.1 Wanneer 'n besigheidstransaksie plaasvind, word 'n bronodokument voorberei. 'n Kwitansei is 'n voorbeeld van so 'n bronodokument.
- Dui TVEE gevallie aan waar 'n boerderyonderneming 'n kwitansei aan die klant sal uitreik.

Begin hierdie vrag op 'n NUWE bladsy.

VRAAG 3: REKORDHOUING, FINANSIELE STATE EN ENTREPRENEURSKAP

[50]

(6) Teken 'n lyngrafiek deur die data hierbo te gebruik om die verband tussen gewasopbrengs en bemestingstoediening op hierdie landerye aan te du.

AANPLANTINGSEISOEN (JAAR)	HOEVEELHEID BEMESTING (ton/ha)	OPBRENGS TOEGEDIEN (kg/ha)	
1	20	20	
2	50	55	
3	80	100	
4	110	150	
5	140	165	
6	170	165	

(5)

Noem die voordele van meganisering deur te verwys na VYF punte om die belangrikheid van die gebruik van plasisimplemente in 'n boerderyproses te beklemtoon.

Meganisering is die gebruik van masjiere in plas van mens om die werk te doen. Dit word dikwels deur meganiese krag vanaf trekkers, enjins en/of dierse aangedryf.

(1)

2.7.5 Toepassing van droëland-gewasproduksie

(1)

2.7.4 Aanplant van gewasse in 'n kweekhuis

(1)

2.7.3 Plasdiere wat in 'n voerkraal aangehou word, word soms toegang tot natuurlike weidings of aangeplaante weidings geggee

(1)

2.7.2 Aanhou van vee in 'n voerkraal

(1)

2.7.1 Grootmaak van vee op slegs natuurlike weidings

Die volgende stellings verwys na biede gewas- en veeproduksiestelsels. Kategorieer hierdie produksiestelsels as intensiewe stelsel, semi-intensiewe stelsel en ekstremsiewe stelsel.

(5)

Noem VYF maniere om die produktiwiteit van sanderye grond te verbeter. Normale plasaktiwiteit het geen invloed op grondtekstuur nie, maar ander belangrik dat die boer nie toelaat dat sekere eieneskappe wat grondpotensiële bepaal, verswak nie.

grondeienskappe soos grondstruktuur en vloediingstatus is veranderlik. Dit is belangrik dat die boer nie toelaat dat sekere eieneskappe wat grondpotensiële bepaal, verswak nie.

2.9

'n Kleinskaalgraanproduksent met 350 ha grond in die Limpopo Provinsie het vir die laaste ses jaar gewasopbrengste aangeteken. Verskillende toegedien is.

Die tabel hieronder vertoon die opbrengste wat van die akkerbougrond verkry is met die onderskeie vlakte van bemesting wat toegedien is.

2.8

het op 'n jaarlike basis geleidelik toegenem, maar het soms konstant gebly. Hoeveelhede bemesting is aan die akkerbougrond toegedien en die opbrengs vir die laaste ses jaar gewasopbrengste aangeteken. Verskillende hoeveelhede bemesting is aan die akkerbougrond toegeleeflik toegenem, maar het soms konstant gebly.

2.8

(6)

- A. Verseker dat billeke arbeidspraktyk bestaan deur die regulerings van basisese vergoedding en werksure van werkers.
- B. Het met die matreëls om beserings te voorkom en die verskaffing van beskerme kleredrag by werksplekke te maak.
- C. Ondersetuun werkgewers en werkneemers wat as gevolg van 'n ongeluk by die werkspelk beseer, gesterm of gedood is.

Doel:

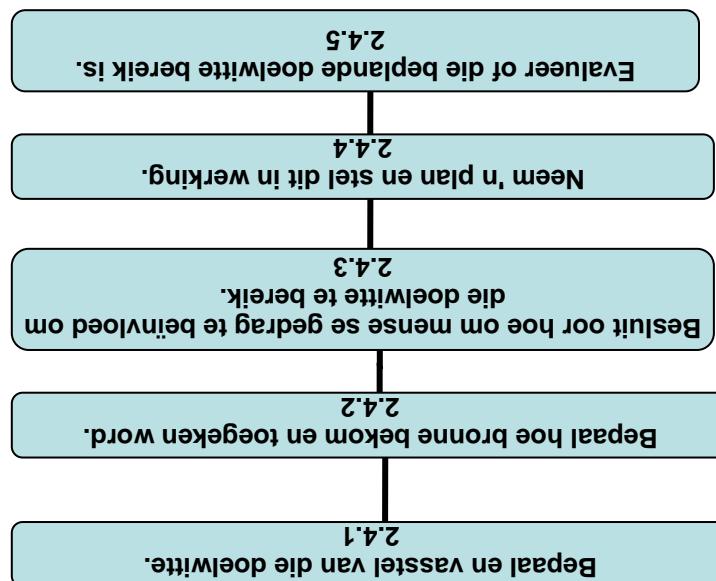
Pas die wetgewing hierbo by die ooreenstemmende doel hiernader. Skryf slegs die LETTER teenoor die vragnommer neer.

WETGEWING	DOEL
Wet op Berोepsgeesondheid en Veiligheid, 1993 (Wet 85 van 1993)	2.5.1
Wet op Basiese Diensoorwaardes, 1997 (Wet 75 van 1997)	2.5.2
Wet op Vergoeding vir Berोepsbeserings en -siektes, 1993 (Wet 130 van 1993)	2.5.3

Suid-Afrika moet werkers gelijke werksgeleenthede bied soos gedefinieer in Suid-Afrika se Gedragsskode vir Goëie Praktyk en Gelijke Indiensnemming. Werkers op billeke handelsplate geniet vyrehid van assosiاسie, veilige werksomstandighede en bestanslone. Kinderarbeid is streng verbode.

(5)

Noem die verwante bestuursfunksie gemerk 2.4.1-2.4.5 in die skematische voorstelling hierbo.

Beide die plasbestuurders en die algemene bestuurders van boerderybedrywe verrig vyt bestuursfunksies. Die skematische voorstelling hieronder verwys na die bestuursproses.

2.5

(6)

- A. Verseker dat billeke arbeidspraktyk bestaan deur die regulerings van basisese vergoedding en werksure van werkers.
- B. Het met die matreëls om beserings te voorkom en die verskaffing van beskerme kleredrag by werksplekke te maak.
- C. Ondersetuun werkgewers en werkneemers wat as gevolg van 'n ongeluk by die werkspelk beseer, gesterm of gedood is.

Doel:

Pas die wetgewing hierbo by die ooreenstemmende doel hiernader. Skryf slegs die LETTER teenoor die vragnommer neer.

- 2.1 Onderneemsgidsese beklemtoon die belangrikheid daarvan dat entrepreneurs hul persoonlike en plasdoelwitte beoordeel.
- 2.1.1 Noem DRIE tipes plane wat deur 'n boer opgetrek moet word om huile boerderydoelwitte te bereik.
- 2.1.2 Omskryf in breë trekke die belangrikste doelwitte van 'n kommersiële boer.
- 2.1.3 Noem VIER maniere waarvolgens 'n boer die beplanning van sy/haar boerderyonderneming kan evalueer.
- 2.2 Gee VIER redes waarom dit vir 'n veedor belangrik is om die plase in kamps te verdeel.
- 2.3 In Suid-Afrika is daar 'n aantal produksiestelsels vir verskillende ondernemings beskikbaar. Die keuse van 'n produksiestelsel is kritiek en sal die winsgewendheid en die stabilitet van die onderneming affekteer.
- Gee EEN rede waarom elkeen van die volgende faktore so belangrik is wanneer 'n boer die keuse van 'n produksiestelsel vir diere oorweeg:
- 2.3.1 Markt (1)
 - 2.3.2 Effektiwiteit van produksie (1)
 - 2.3.3 Voor beskikbaar (1)
 - 2.3.4 Veldtype (1)
 - 2.3.5 Winsgewendheid (1)

VRAAG 2: DIERE- EN GEWASPRODUKSIE

AFDELING B

TOTAL AFDELING A: 50

- 1.3.1 **In Besigheidsplan** toon normaalweg die werk wat op 'n plek op verskillende tye gedurende die jaar gedoen moet word.
- 1.3.2 Roerende kapitaal verwyss na die kapitaalgoedere soos saad, kunsmis, en brandsot vir een produksieseisoen gebruik word.
- 1.3.3 Die gedeelte van die totale beskikbare kapitaal in die boerderyonderneming wat deur 'n sekere finansiële instelling verskaaf word, staan as éie kapitaal bekend.
- 1.3.4 Die verwantskap tussen 'n verandering in pryse en vrag na die produk stand bekend as die pryselastisiteit van aanbod.
- 1.3.5 Die markstruktuur is 'n groep mensé met unieke behoeftes en wat 'n kleiner deel van die totale mark uitmaak.
- 1.3.6 Die produkfasete is die resultaat van die wisselwerking tussen vrag en aanbod op die mark.
- 1.3.7 Die totale hoeveleheid van 'n kommoditeit wat 'n produsent grag op 'n mark wil verkoopt staan as die vraag na die produk bekend.
- 1.3.8 Die prosesseringsproses bestaan uit 'n reeks aktiwiteite om die produk vanaf die plek na die verbruikers te neem.
- 1.3.9 By dropsmarkte word die verkoop van vars produkte nameens die boer deur markagente op 'n kommissiebasis gedoen.
- 1.3.10 Plaaswerkers bestee die meeste van hul tyd aan beplanning, administrasie, bemarKing en toesighoudende take op die pleas.

(20) (10 x 2)

KOLOM A		KOLOM B	
1.1.10	In Handelaar wat groot volumes produkte direk by produsentte, prosesseerders of enige ander beemarkingsbemiddelars aankoop vir herverkoop aan kleinhandelsafsetpunte landswyd:	A Kafee-eienaar B Andelemakelaar C Agent van 'n varsproduktemark D Groothandelaar	
1.2	Kies 'n beskrywing uit KOLOM B om by 'n item/frase in KOLOM A te pas. Skryf slegs die letter (A-L) langs die vragnommer (1.2.1-1.2.10) op die angewekte ANTWOORDBLAAD neer, byvoorbeel 1.2.1 M. Elke beskrywing in KOLOM B mag slegs EEN keer gebruik word.		
1.2.1	Grondeienskappe enige iets in die besit van die boerderybesigheid wat finansieel waaarde het	A Natuurlike weidings B Klimaat C Totale koste D gebruk van gevorderde en moderne tegnologie om die produksie-uitstet van die plas te optimalsieer E die verskil tussen die totale plasinkomste en uitgawe F krediet wat in dieselfde jaar of seisoen verleent G gebruk om voorraad in die handelsinventaris aan te teken H bronokument wat uitgebreik word om te erken dat geld deur die besigheid ontvang is I afgelei van gronddata en grondinligting is J die somtotaal van koste wat vir 'n spesifieke jaar in 'n onderneming gebruik word K die mees ekonomiese bron van veeveroor L totale koste minus totale produksiefaktorsoste	
1.2.2	Natuurlike weidings boerderybesigheid wat finansieel waaarde het		
1.2.3	Klimaat	B	
1.2.4	Totale koste gebruk van gevorderde en moderne tegnologie om die produksie-uitstet van die plas te optimalsieer	C	
1.2.5	Bates	D	
1.2.6	Netto plasinkomste die verskil tussen die totale plasinkomste en uitgawe	E	
1.2.7	Bedryfslate	F	
1.2.8	Kwitanisies die hoofkotor wat bepaal of 'n gebed vir geskik is	G	
1.2.9	Sterilisering verholt van 'n produk gedurende organismes te verweder en raklike te	H	
1.2.10	Presieseboerdey prosesseering om alle patogeniiese mikro-	I	

(20) (10 x 2)

- 1.1.10 In Handelaar wat groot volumes produkte direk by produsentte,
prosesseerders of enige ander beemarkingsbemiddelars aankoop
vir herverkoop aan kleinhandelsafsetpunte landswyd:
- 1.2.1 Kies 'n beskrywing uit KOLOM B om by 'n item/frase in KOLOM A te pas.
Skryf slegs die letter (A-L) langs die vragnommer (1.2.1-1.2.10) op die
angewekte ANTWOORDBLAAD neer, byvoorbeel 1.2.1 M. Elke beskrywing
in KOLOM B mag slegs EEN keer gebruik word.
- 1.2.2 Natuurlike weidings
boerderybesigheid wat finansieel waaarde
het
- 1.2.3 Klimaat
- 1.2.4 Totale koste
gebruk van gevorderde en moderne
tegnologie om die produksie-uitstet van
die plas te optimalsieer
- 1.2.5 Bates
- 1.2.6 Netto plasinkomste
die verskil tussen die totale
plasinkomste en uitgawe
- 1.2.7 Bedryfslate
- 1.2.8 Kwitanisies
die hoofkotor wat bepaal of 'n gebed vir
geskik is
- 1.2.9 Sterilisering
verholt van 'n produk gedurende
organismes te verweder en raklike te
- 1.2.10 Presieseboerdey
prosesseering om alle patogeniiese mikro-

- 1.1.5 Die proses in die bestuur van 'n plas waar 'n keuse tussen twee alternatiewe gemaak word:
- A Motivering
 - B Besluitnemming
 - C Kontrole/Behoer
 - D Leierskap
- 1.1.6 Die bestuursknie wat 'n boer gebruik om werkers aan te moedig om hul beste te lewer om produksie te verhoog:
- A Implementeer van 'n bonusstelsel
 - B Stel meer toesighouers aan
 - C Gebruik 'n elektroniese bywoniingsregister
 - D Gebruik geslotekringkamers
- 1.1.7 Die pleas se finansiële beplanninginstrument wat nodig is om te verseker dat geld wat vir die voortgang van die produksieproses benodig word, te alle ty beskikbaar is:
- A Inkomstebelastingsstaat
 - B Verskeeringsfondsstataat
 - C Konstantvlloeibeeldgroting
 - D Boedelbelastingvorm
- 1.1.8 Die volgende is die hooffunksies wat direk aan die bemar kingssproses van landbouprodukte gekoppel is:
- A Storing/Beriging
 - B Finansiering
 - C Vervoer
 - D Prosessering
- 1.1.9 Hierdie is die type krediet wat 'n boer normalweg gebruik om boorgate, waar 'n groot kapitale beleegging nodig is:
- A Intermediere krediet
 - B Mediiumtermynekrediet
 - C Langtermynekrediet
 - D Korttermynekrediet

- A Fisiiese plasbeplanning
 B Besigheidspalan
 C Daaglike beplanning
 D Onderroudsplaan

1.1.4 Die tippe plasbeplanning wat die program van die begin tot die einde van elke dag hanter:

- A Warnaamende werker
 B Geskoolde werker
 C Tydelike werker
 D Ongeskoolde werker

1.1.3 Die tippe werker wat opgelei is en weet hoe om verwante gespesialiseerde take op die plaas vir 'n lang tyd te verrig:

- A watervoorsiening.
 B vroeë bewerking.
 C kontoebewerking.
 D verhoogde organiiese materiaalinhoud.

1.1.2 Die modellikheid met die bewerking van grond wat veroorsak word oorwegend kleigronde, sal altyd vermindert word deur ...
 deur uitertes in grondtekstuur, soos oorwegend sanderiege of

- A Wett van ekonomiese skaal
 B Duursamheid
 C Wett van dalende meer ophengs
 D Onvermietigbaarheid

1.1.1 Die ekonomiese eienskappe van grond wat bepaal dat die ekstra toediening van kunsmis nie:
 ophengspotensial van die grond nooit oorskry kan word deur

1.1.11	☒	B	C	D
--------	-------------------------------------	---	---	---

Voorbeelde:

1.1 Verskeie opsies word as moontlike antwoorde vir die volgende vrae gegee.
 Kies die antwoord en maak 'n kruisje (X) in die blokkie (A-D) langs die vragnommer (1.1-1.10) op die aangetekende ANTWORDBLAAD.

VRAG 1

AFDELING A

1. Hierdie vraag bestaan uit VIER vrae. Beantwoord AL die vrae.
2. AFDELING A (VRAG 1) moet op die aangehalte ANTWORDBLAAD beantwoord word.
3. Plaas die ANTWORDBLAAD vir AFDELING A (VRAG 1) voor in die ANTWORDBOEK.
4. AFDELING B (VRAG 2 tot 4) moet in die ANTWORDBOEK beantwoord word.
5. Begin ELKE vraag in AFDELING B op 'n NUWE bladsy.
6. Lees die vrae aandagig en antwoord slegs wat gevra word.
7. Nommer die antwoord korrek volgens die nommeringstelsel wat in hierdie vraestel gebruik is.
8. Nieprogrammeerbare sakrekenaars mag gebruik word.
9. ALLE berekening moet tot TWE desimale afgerond word, tensy dit anders aangedui word.
10. Gee spesiale aandag aan eenhede waarvan toepeassing.
11. Skryf netjies en leesbaar.

INSTRUKSIES EN INLIGTING

Hierdie vraestel bestaan uit 17 bladsye en 'n 1 bladsy-antwoordblad.

Tyd: 2½ uur

Punte: 200

FEBRUARIE/MAART 2012

LANDBOBESTUURSPRATYKE

GRAAD 12

SENIOR SERTIFIKAAT
NATIONALE

REPUBLIC OF SOUTH AFRICA
Basic Education
Department:

basic education

